

RECOMANACIONS

Recomanacions sobre el tractament informatiu de la infància i l'adolescència tutelada per l'Administració

Novembre 2019

Consell
de l'Audiovisual
de Catalunya

Generalitat de Catalunya
Departament de Treball,
Afers Socials i Famílies

Col·legi
de Periodistes
de Catalunya

Se'n permet la reproducció, la distribució i la comunicació pública sempre que se'n citi la procedència (autoria, títol, òrgan editor) i que no es faci amb finalitats comercials. No es permet la creació d'obres derivades sense autorització expressa dels autors i de l'editor.

Edició:

Consell de l'Audiovisual de Catalunya
c. dels Vergós, 36-42
08017 Barcelona

Generalitat de Catalunya
Departament de Treball, Afers Socials i Famílies
Passeig del Taulat, 266-270
08019 Barcelona

Col·legi de Periodistes de Catalunya
Rambla de Catalunya, 10, pral
08007 Barcelona

1a edició electrònica: novembre de 2019

Introducció

Aquestes recomanacions han estat impulsades pel Col·legi de Periodistes de Catalunya, el Consell de l'Audiovisual de Catalunya i el Departament de Treball, Afers Socials i Famílies, amb la secretaria d'Infància, Adolescència i Joventut, i la d'Igualtat, Migracions i Ciutadania. També hi ha participat el Síndic de Greuges.¹

Aquest document parteix del principi que els infants i els adolescents són membres actius de la societat i subjectes de drets que s'han de garantir. En aquest sentit, les recomanacions volen esdevenir una guia per fomentar un tractament mediàtic que respecti l'interès superior dels infants i adolescents, en especial el dels més vulnerables, amb l'objectiu que cap acció comunicativa pugui contravenir els seus drets universals.

Què volem dir quan parlem d'infància i adolescència tutelada?

Ens referim a aquells infants i adolescents² que, per circumstàncies diverses, o bé estan sols o soles, o les seves famílies o persones tutores legals no se'n poden fer càrrec. L'Administració té la responsabilitat de fer-se'n responsable, acollir-los i protegir-los davant aquesta situació de desemparament i d'assumir immediatament les funcions tutelars fins que l'infant o l'adolescent pugui tornar amb a seva família, es pugui emancipar o sigui adoptat o adoptada.

Hi ha múltiples causes de desemparament: abandonament; maltractament físic o psíquic; abús sexual; explotació; maltractament prenatal; subministrament de drogues, estupefaents o altres substàncies; inducció a la mendicitat, la delinqüència o la prostitució; desatenció greu o cronicada; violència masclista, etc. També són causa de desemparament les situacions de risc que posin en

1 El maig de 2019, el Síndic va presentar al Parlament l'informe [El tractament informatiu dels infants en els mitjans de comunicació](#).

2 La [Convenció sobre els Drets de l'Infant](#) de Nacions Unides defineix els infants com les persones menors de 18 anys. La [Llei 14/2010, del 27 de maig, dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència](#), entén per *infant* la persona menor de 12 anys i per *adolescent* la persona amb una edat compresa entre els 12 i la majoria d'edat que estableix la llei. La [Llei 33/2010, de l'1 d'octubre, de polítiques de joventut](#), fixa el concepte administratiu de *joves* entre els 16 i els 29 anys.

perill la seguretat de l'infant o l'adolescent o que impedeixin els elements bàsics per al desenvolupament integral de la seva personalitat.³ Els infants i els/les adolescents que han migrat sols o soles al nostre país es troben també en situació de desemparament.

Les mesures de protecció que es poden adoptar per exercir la tutela són diverses, com ara l'acolliment familiar (en família extensa i aliena) o l'acolliment residencial mitjançant l'entrada de l'infant, adolescent o jove en un centre residencial de protecció dependent de l'Administració.

Per què cal fer aquestes recomanacions?

Una consulta ràpida a qualsevol cercador d'internet amb els termes *menors*, *tutela* o *MENA* –acrònim de *menor estranger/a no acompanyat/ada*–, per posar tres exemples, ens remet a informacions que normalment tenen un caràcter negatiu i que associen infants, adolescents o joves sota tutela amb situacions de conflicte, de delinqüència, de criminalitat o, fins i tot, amb el tràfic d'éssers humans o la prostitució.

La imatge negativa dels infants i adolescents tutelats que es difon als mitjans de comunicació moltes vegades reforça l'estigmatització d'aquestes persones. En el cas de la infància i adolescència migrada sola, la situació s'agreuja i encara és més delicada, ateses les seves vivències i experiències als països d'origen o al viatge migratori, i les condicions d'arribada a la societat d'acollida.

Cal canviar la idea que si una noia o un noi està sota la tutela de l'Administració pública és perquè “alguna cosa ha fet” i començar a reflexionar sobre el fet que la raó principal és que “alguna cosa li ha passat”. Esdevé necessari transformar els discursos estereotipats que donen una visió negativa de la infància i l'adolescència tutelada i aportar elements al debat que normalitzin la seva situació i reafirmen la seva imatge de persones amb drets, deures i oportunitats idèntiques a les de la població en general. I en aquest sentit, és fonamental el paper dels mitjans de comunicació com a creadors i transformadors d'imaginari col·lectiu.

De fet, el perfil dels adolescents sota tutela que viuen en centres residencials de Catalunya són nois i noies que, malgrat haver patit una situació de desemparament en algun moment de la vida, presenten característiques comunes a la resta de nois i noies de la nostra societat: estudien i tenen previst continuar estudiant,

3 Apartat 1 de l'article 105 de la Llei 14/2010.

fan esport, tenen habilitats socials i de convivència, i surten amb els seus amics i amigues. A més, la immensa majoria d'aquests nois i noies ni han protagonitzat fets delictius ni han tingut mai cap contacte amb justícia juvenil.⁴

No hem de perdre de vista que estem parlant d'infants, d'adolescents i de joves. El fet que l'Administració en tingui la tutela no els fa perdre els seus drets ni les seves capacitats com a persones actives, ben al contrari. En aquest sentit, cal reforçar-los i protegir-los.

El paper dels mitjans de comunicació

D'acord amb la Convenció sobre els Drets de l'Infant, **l'interès superior de l'infant preval per damunt de qualsevol altra consideració.**⁵ Aquest principi rector de la Convenció també ha de ser respectat a l'hora d'informar. La Llei 14/2010, dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència, estableix que els mitjans de comunicació social que difonen a Catalunya han de tractar amb una cura especial qualsevol informació que afecti infants, adolescents i joves. Així, també, la Llei 22/2005, de la comunicació audiovisual de Catalunya, indica que no es poden difondre dades que permetin d'identificar-los si en poden quedar afectats l'honor, la intimitat o la imatge.

Aquestes recomanacions volen donar eines als i les professionals de la comunicació per fer un tractament informatiu acurat de la infància i l'adolescència tutelada per l'Administració. Fan referència a tots els gèneres i formats de la informació, no només a les notícies en sentit estricte, sinó també al contingut informatiu dins dels espais d'infoentreteniment, els documentals informatius, etcètera, ja siguin difosos per televisió, ràdio, mitjans digitals, xarxes socials o en plataformes d'intercanvi de vídeos. Igualment, les recomanacions també són vàlides per a les notes de premsa i les comunicacions públiques dels gabinets de comunicació de les autoritats, dels cossos de seguretat, dels partits polítics, dels ens locals i d'altres institucions, així com d'entitats i professionals del tercer sector social.

A més de la infància, l'adolescència i la joventut tutelada o migrada sola, moltes de les recomanacions que s'hi recullen es poden aplicar a l'hora d'informar sobre infants i adolescents que es trobin en condicions d'especial vulnerabilitat o en les situacions de risc social o risc de protecció que preveu la llei.⁶

⁴ DGAIA. *Quins són els perfils dels joves tutelats per la DGAIA*, 2017.

⁵ I així ho concreta, entre d'altres, l'article 1 de la [Llei orgànica 8/2015, de 22 de juliol, de modificació del sistema de protecció a la infància i a l'adolescència](#).

⁶ Article 102 de la Llei 14/2010.

Recomanacions generals

1. Garantir els drets a la intimitat, la dignitat i la imatge dels infants i els adolescents i evitar difondre dades personals que en permetin la identificació

Els mitjans han de valorar la pertinència de la informació, el seu abast i proporcionalitat i evitar difondre les dades que puguin ser innecessàries i que puguin vulnerar algun dels seus drets. Cal tenir present la normativa de protecció dels infants i evitar difondre el nom, la imatge o les dades que en permetin la identificació, sobretot si el fet que es divulga té relació amb la seva vida privada i pot afectar-ne l'honor, la intimitat o la imatge. També cal que els mitjans facin un ús correcte i ètic de la informació proporcionada per infants i adolescents a les xarxes socials.

Atesa la seva vulnerabilitat, és fonamental estendre aquesta protecció al seu entorn (domicili, escola, centre...). De la mateixa manera que una notícia no ha d'informar del lloc de residència d'un infant o adolescent, tampoc no es pot difondre informació que permeti identificar els centres residencials del sistema de protecció, especialment si es tracta de situacions negatives, de conflictivitat o de violència.

2. Sensibilitzar la ciutadania sobre la realitat de la infància i l'adolescència tutelada i dels joves en situació de vulnerabilitat.

Els mitjans de comunicació haurien d'informar sobre els drets universals de protecció d'infants i adolescents, i sobre el context i les causes diverses que provoquen situacions de vulnerabilitat i desemparament. Així, també haurien de visibilitzar els mecanismes, els serveis i els recursos de protecció pública d'infants i adolescents, amb els seus punts forts i les seves carències.

Cal que tinguin una mirada crítica i donin a conèixer el funcionament i les finalitats del sistema d'acollida i de tutela de l'Administració a la infància i l'adolescència per apropar la ciutadania a un tema sovint desconegut. D'aquesta manera, s'aportarien elements de comprensió sobre la complexitat de la realitat dels infants i adolescents tutelats, i s'impulsarien el debat públic i la implicació social sobre aquesta qüestió.

3. No fer referència a la situació familiar prèvia ni al fet que l'infant o l'adolescent està sota tutela de l'Administració si no està justificat per la informació.

Es recomana no esmentar si un infant o adolescent és tutelat o tutelada ni donar detalls sobre la seva situació familiar prèvia, si no està relacionat amb la notícia o amb la peça que s'està elaborant, perquè forma part de la seva intimitat. Malauradament, el concepte d'estar sota tutela de l'Administració no gaudeix de bona imatge i està estigmatitzat. En aquest sentit, i si no aporta res positiu, s'aconsella no dir-ho, per tal de protegir l'infant i evitar una possible discriminació i que es facin judicis de valor.

4. No atribuir al conjunt dels infants i els adolescents tutelats conductes negatives dutes a terme per persones concretes.

Els mitjans poden afavorir un discurs normalitzador sobre la infància i l'adolescència tutelada que s'allunyi de temes negatius, com ara la violència o la delinqüència. No es tracta de no informar sobre els fets conflictius que ocorren, sinó que, en fer-ho, no es generalitzi a tot el col·lectiu ni s'estableixi un lligam causa-efecte entre un comportament puntual i el fet que estiguin tutelats o tutelades.

5. Informar sobre els casos de resiliència i superació.

Una manera de superar els estereotips distorsionats i donar una visió més propera a la realitat de la infància i l'adolescència tutelada és emfasitzar aquelles informacions que se centrin en l'apoderament dels nens, nenes i joves sota tutela, com ara els processos d'ensenyament i aprenentatge; les experiències d'inclusió en la comunitat; les fites aconseguides, o els casos de superació dels i de les joves extutelats i extutelades que arriben a l'edat adulta.

En el cas d'èxit individual, cal tenir en compte que sempre s'ha de demanar abans el consentiment explícit de la persona per dir que està tutelada, ja que és una informació personal i sensible.

6. Utilitzar un llenguatge inclusiu i curós.

Cal parlar amb respecte de la infància i l'adolescència tutelada i no perdre mai de vista que s'està informant sobre nens i nenes que han patit unes carències i unes experiències sovint traumàtiques. Es recomana extremar la cura a l'hora de fer servir expressions que puguin frivoltzar la seva realitat.

Cal evitar parlar de *menor* o *menor d'edat*, ja que és una expressió que els minoritza, com si fossin menys que una persona adulta. És millor utilitzar els termes *infància*, *adolescència*, *joventut* o *jovent*, de manera global, o bé *infant*, *nen*, *nen*, *noi*, *noia*, *adolescent*, *jove*, segons convingui.

També es recomana l'ús dels termes *inclusió* o *participació social* en comptes d'*integració*. En diversos sectors socials, el terme *integració* té connotacions negatives, atès que remet a una idea d'assimilació a la societat d'acollida.

7. Demanar assessorament qualificat abans d'informar sobre un cas complex.

Contrastar informació i recórrer a fonts expertes qualificades és una recomanació que forma part d'una pràctica periodística responsable. A més, i atès que l'interès superior dels infants ha de prevaldre per damunt de qualsevol altra consideració, abans de redactar una informació sobre un fet sensible que pot afectar de manera negativa un infant, adolescent o jove que està sota tutela, es recomana demanar informació i assessorament previ a fonts expertes, com ara institucions, associacions, professionals i entitats del tercer sector de l'àmbit de la protecció de la infància, l'adolescència i la joventut.

8. Considerar infants, adolescents i joves tutelats com a agents socials actius i no com a subjectes passius de les informacions.

A l'hora d'elaborar les informacions, cal donar compliment al que estableix la Convenció sobre els Drets de l'Infant: escoltar i tenir en compte les opinions i consideracions d'infants, adolescents i joves sota tutela, ja que tenen dret a manifestar la seva opinió en els fets que els afecten. A més, cal recordar que, com qualsevol altra persona, també són agents receptors actius de les informacions que es publiquen als diversos mitjans de comunicació i a les xarxes socials.

9. Demanar permís a l'Administració per entrevistar o parlar amb infants o adolescents sota tutela.

Si per cobrir una informació es requereix entrevistar o parlar amb infants o adolescents tutelats, acollits en família o en centres residencials, cal obtenir el consentiment de l'Administració,⁷ la qual, com a tutora legal, és l'única que pot autoritzar-lo. A més, cal prendre en consideració que la presència de mitjans de comunicació als centres residencials en pot destorbar el funcionament habitual i afectar les persones que hi viuen.

⁷ La DGAIA, per mitjà de l'Oficina de Comunicació del Departament, centralitza les peticions d'acord amb els circuits establerts. L'infant, adolescent o jove ha d'estar d'acord a fer aquesta entrevista.

10. Entrevistar l'infant o l'adolescent tutelat o tutelada de manera especialment curosa i tenir en compte la vulnerabilitat i el bagatge emocional i vital que pot tenir.

En primer lloc, i el més important, l'infant ha d'estar d'acord a fer l'entrevista, i pot canviar d'opinió en el moment que vulgui i finalitzar-la quan consideri oportú. Un cop es tingui el consentiment corresponent, i a més de les cauteles habituals que els i les professionals de la comunicació ja adopten a l'hora d'entrevistar infants i adolescents, es recomana tenir especial cura a l'hora de fer-los preguntes. Cal tenir en compte la seva vulnerabilitat i que poden dur una motxilla emocional complexa. A l'hora de preparar l'entrevista, es recomana evitar la mirada i el to paternalistes, no centrar-se exclusivament en conflictes i no fer preguntes que puguin fomentar estereotips o prejudicis.

Cal que l'infant o jove entrevistat o entrevistada se senti còmode amb la persona que l'entrevista, amb el lloc on es fa l'entrevista i amb el ritme de les preguntes, les quals ha de conèixer prèviament, i no insistir si es constata que no vol respondre a alguna qüestió.

És important que la persona entrevistada no tingui cap mena de confusió sobre què se li està preguntant ni sobre les respostes que està donant. Així, cal que s'adrecin a aquesta persona amb un llenguatge entenedor i adequat. En el cas que sigui necessari, s'haurà de recórrer als serveis de traducció o interpretació.

11. Utilitzar les imatges d'arxiu de manera pertinent o evitar-ne l'ús.

S'aconsella defugir l'emissió reiterada d'imatges d'arxiu per il·lustrar notícies que no es corresponen amb aquestes imatges, ja que poden provocar equívocs i, de vegades, reproduir estereotips. El recurs d'utilitzar imatges d'arxiu ha de tenir una justificació i un sentit en el relat periodístic. Els mitjans de comunicació han d'extremar la cura a l'hora de fer la selecció d'aquestes imatges, perquè realment serveixin per donar context a la informació i no per refermar una representació estereotipada i negativa dels nois o noies sobre els quals parlen. És millor no posar-ne cap que inserir imatges d'arxiu que no siguin pertinents o relacionades amb el tema i que, a més, puguin perjudicar la imatge dels infants i dels i les adolescents. Si se'n posen, han d'anar degudament referenciades i s'han d'ajustar a criteris de pertinència.

12. Sensibilitzar sobre la situació dels i les joves extutelats i extutelades i donar-los veu.

En esdevenir majors d'edat, els i les joves deixen d'estar tutelats pel sistema de protecció de l'Administració, si bé poden continuar participant-hi mitjançant programes de transició a la vida adulta i serveis d'orientació específics. Si per al conjunt de la població jove, el procés cap a la maduresa i l'autonomia personal és complicat, per a aquests nois i noies encara ho pot ser més.

Es demana als mitjans de comunicació que tinguin una sensibilitat especial sobre la seva situació. Així, si no està directament relacionat amb la notícia, s'aconsella no indicar el seu vincle previ amb el sistema de protecció, per tal d'evitar una possible estigmatització de la persona subjecte de la informació.

Això no vol dir que no sigui important que els mitjans de comunicació informin sobre la realitat de les persones extutelades. D'aquesta manera, es recomana donar veu a representants d'associacions d'extutelats i extutelades, així com a entitats del tercer sector relacionades, perquè puguin aportar la seva perspectiva i el seu punt de vista sobre el tema a informar.

Recomanacions específiques en relació amb la infància i l'adolescència migrada sola

Els infants, adolescents i joves que han migrat sols o soles poden haver viscut situacions de molta vulnerabilitat i amb problemàtiques complexes i específiques que requereixen una gran implicació de les administracions públiques, de la ciutadania i també dels mitjans de comunicació. La seva condició d'infant o adolescent ha de prevaldre per damunt de la seva condició de persona migrada, refugiada o estrangera i la societat té la responsabilitat d'acollir-los i protegir-los.

El procés migratori pot ser motivat per circumstàncies molt greus, com la persecució per raons diverses (orientació sexual, ètnia, religió...), la violència, els conflictes armats, la pobresa extrema, la violència masclista (matrimonis forçats, violacions...), per viure en països amb una situació socioeconòmica i de benestar social pitjor, i/o per desastres naturals o per l'impacte del canvi climàtic als seus llocs d'origen. Les persones també poden migrar per aspirar a una vida millor motivades per les històries migratòries de familiars o persones de l'entorn proper, així com per la imatge que els arriba dels mitjans de comunicació sobre la situació idíl·lica a Europa.

Gran part dels joves migrats que viatgen sols ho fan amb el consentiment familiar. També es pot donar el cas que els nens i les nenes hagin iniciat el viatge amb els seus progenitors o amb una persona de confiança i s'hagin vist en l'obligació de separar-se'n durant el trajecte per circumstàncies tràgiques del viatge. Sovint els i les adolescents que viatgen sense companyia es mouen en grup, per donar-se suport.

El nombre de nenes que viatgen soles és més baix, atesos els riscos més alts de patir maltractaments o discriminacions per qüestió de gènere, per raons socials o culturals, o d'entrar en xarxes de tràfic de persones i explotació. Aquest últim cas, a més, dificulta la detecció i la posada en marxa dels dispositius de protecció.

Els estereotips associats als adolescents migrats no acompanyats remetent a un perfil típic concret: noi sol, d'entre 15 i 17 anys, d'origen marroquí o subsaharià, que s'escapa dels centres residencials i passa moltes hores al carrer, on acaba

delinquent o consumint drogues.⁸ Aquesta imatge associada els presenta individualment i col·lectiva com una amenaça social i un problema d'ordre públic. Això no recull la realitat, ja que obvia molts altres perfils de nois i noies que han migrat sols o soles, i els acaba estigmatitzant. Aquests perfils poden ser molt diversos segons el gènere, el país de procedència, l'origen rural o urbà, l'itinerari migratori, els anys d'escolarització en origen, l'experiència laboral, el fet que coneguin o no la llengua vehicular de la societat d'acollida, que el projecte migratori hagi estat consensuat o no amb la família, etc.

A més d'aplicar les recomanacions generals relatives a la infància i l'adolescència tutelada o en situació de risc, a continuació es fa un conjunt de recomanacions específiques per al tractament informatiu de la infància i l'adolescència migrada sola.

1. Reforçar el discurs sobre el fet migratori com a realitat estructural i no com a amenaça o problema social.

Migrar és un dret universal de l'ésser humà⁹ i cal que els discursos informatius aportin elements de reflexió que concebin la immigració com un fenomen de desplaçament de població de caire estructural que s'ha de gestionar, i no com una amenaça, sense defugir les circumstàncies problemàtiques i les tensions que aquesta situació pugui suscitar en cada moment. Els mitjans de comunicació poden ajudar a combatre el discurs d'odi i el racisme.

Pel que fa a la infància i l'adolescència migrada sola, cal posar l'accent en el fet que es tracta de persones que tenen aspiracions i projectes personals, i que busquen una vida millor. En aquest sentit, cal tenir cura i no utilitzar un llenguatge alarmista o que remeti a situacions de descontrol, i evitar termes com *allau*, *onada*, *il·legal*, *sense papers*, *indocumentat*, *clandestinitat*, etc.

2. No fer referència a la nacionalitat de l'infant o adolescent si no és rellevant per a la notícia.

El mitjà ha de valorar la pertinència i la rellevància d'aquesta dada i no fer referència a la nacionalitat si pot perjudicar l'infant, adolescent o jove. Aquesta recomanació és encara més important si la notícia tracta d'un fet negatiu. Si

8 SOS Racisme. [Invisibles. L'estat del racisme a Catalunya. Informe 2018](#)

9 Migrar és un dret que recull l'article 13 de la [Declaració Universal de Drets Humans](#) (1948). Tota persona té dret a circular lliurement i a triar la seva residència dins les fronteres de cada Estat; i tota persona té dret a sortir de qualsevol país, àdhuc el propi, i a retornar-hi.

s'omet la nacionalitat, s'evita associar sense motiu un esdeveniment aïllat a tota una comunitat i no es reforcen estereotips discriminatoris contra el conjunt de persones del mateix origen.

3. Utilitzar alternatives a l'acrònim *MENA* quan sigui possible, sobretot en notícies amb connotacions negatives.

L'acrònim deriva de l'expressió *menor estranger/a no acompanyat/ada* i, malgrat que és un terme recollit en documents legals, es recomana no fer-lo servir, ja que està estigmatitzat. Com a alternatives, s'aconsella parlar d'*infància i joventut migrada sola; infant migrat sol, jove migrat sol, jove migrada sola o joves que han vingut sols, infància o adolescència sense referents familiars o sense referents adults*, segons correspongui.

Tot i la dificultat d'aplicar aquesta recomanació, ja que l'ús de l'acrònim s'ha estès als mitjans, a les xarxes socials i a la societat en general, es desaconsella utilitzar-lo. L'acrònim ha esdevingut una etiqueta generalitzadora que despersonalitza el noi o la noia, i que remet implícitament a una sèrie de prejudicis negatius que condicionen socialment qualsevol posicionament, valoració o acció posterior.

Sovint les informacions associen aquest terme a delinqüència juvenil i conflicte, cosa que contradiu les dades reals, i això ha fet que aquest terme tingui unes connotacions estigmatitzants per a les persones a les quals fa referència. Contràriament, es tracta d'individualitzar aquests joves i evitar atribuir-los suposades característiques col·lectives.

4. Posar de manifest les aportacions positives que fan aquests infants i joves a la societat.

L'atenció i acollida és un dret universal i específic de la infància i l'adolescència. Sense deixar aquest fet de banda, i en línia amb la recomanació anterior, els mitjans es poden fer ressò de les conseqüències positives que té l'arribada de nova població a un territori. Informar-ne podria contrarestar la imatge estigmatitzada de la infància i l'adolescència migrada sola.

Per exemple, alguns efectes positius poden ser l'increment de la pluralitat cultural dels municipis d'acollida dins d'escoles, instituts o entitats juvenils, el rejueniment de la població o l'augment de població activa que cobreix la demanda d'alguns sectors laborals, etc.

5. Difondre les accions que es duen a terme per incloure aquests infants, adolescents i joves en la societat i en la comunitat local.

Una manera de normalitzar la presència de la infància i de la joventut migrada sola al nostre país és difondre les accions, els projectes i les experiències, tant per part de l'Administració com de la societat civil organitzada, que tenen com a objectiu acollir, apropar i aconseguir la inclusió d'aquests nois i noies en la societat (iniciatives de mentories, activitats de divulgació sobre el fet migratori a escoles, centres cívics i esportius, etc.).

6. Informar sobre els casos de resiliència i de superació d'adolescents i joves migrats sols.

Resulta adient que els mitjans es facin ressò de les iniciatives i les accions dels nois i noies que vulguin donar a conèixer a la societat la seva realitat i els seus interessos i anhels. Així, es recomana que visibilitzin les experiències vitals dels adolescents i joves migrats sols que valorin la superació i la inclusió en la societat d'acollida.

7. Evitar responsabilitzar els i les joves de situacions que no han provocat o de les quals són víctimes.

Els mitjans poden aportar una visió crítica i analítica sobre la realitat dels infants i joves migrats sols, per tal d'evitar culpabilitzar-los de manera injusta de situacions que no depenen d'ells i elles. Es poden fer ressò, per exemple, de les dificultats i mancances del sistema d'acollida i de protecció per donar resposta a les seves necessitats. Altrament, es podria donar la imatge que són ells i elles qui han generat les situacions de les quals són els principals perjudicats.

8. Interpretar de manera responsable les estadístiques vinculades als infants i joves migrats sols i soles.

Les estadístiques ajuden a contextualitzar i a valorar de manera adient la incidència d'un fenomen determinat. En aquest sentit, és important que els mitjans de comunicació facin una interpretació acurada de les dades i de la informació que se'n desprèn, per tal de no sobredimensionar ni transmetre la idea que determinats fenòmens locals tenen un abast molt més generalitzat. Cal no criminalitzar ni sobredimensionar els conflictes que els afecten, perquè dificulten la seva inclusió en la societat.

9. Visibilitzar les nenes i les noies migrades soles.

Les informacions sobre els infants o adolescents migrats sols fan referència majoritàriament a nens i nois. Aquesta visió obvia les nenes i joves tutelades,

i les seves realitats. Tot i que arriben en un nombre més baix, cal que els mitjans també les visibilitzin i incloguin la perspectiva de gènere en les seves informacions. Així s'evita fer una triple discriminació: pel fet de ser persones menors d'edat, pel fet de ser dones i pel fet de ser persones migrades.

10. Donar veu a joves migrats sols extutelats.

Cal que els mitjans donin veu també als col·lectius i a les entitats de joves migrats sols extutelats, perquè poden parlar de la qüestió amb coneixement de causa i aportar una perspectiva diferent i enriquidora.

Si les condicions del mercat laboral i de l'habitatge dificulten l'autonomia del conjunt de joves, en el cas dels joves extutelats que han migrat sols, que poden portar en ocasions poc temps al nostre país, aquest procés és encara més complex. El seu testimoni, doncs, resulta encara més imprescindible a l'hora de comprendre i informar sobre la seva situació.

Glossari

Els termes que formen aquest glossari intenten aclarir els conceptes principals relacionats amb la infància i l'adolescència tutelada. Cal tenir en compte que alguns d'aquests conceptes estan en evolució i en debat actualment i poden variar. Per ordre alfabètic.

Abandonament

Situació que es genera quan els pares/mares, tutors/es, guardadors/es o qualsevol altra persona obligada legalment a prestar assistència, omet els deures, o la majoria de deures, respecte d'un infant sota el seu càrrec, que es produeix quan les seves necessitats bàsiques no són ateses, de manera temporal o permanent. La desatenció pot ser per acció o per omissió i de manera intencionada o no.

Acollida humanitària

Atenció socio sanitària d'urgència, programes d'acollida temporal i atenció a les necessitats bàsiques de persones migrades en situació de vulnerabilitat.

Acolliment

Mesura protectora per la qual un infant o adolescent desemparat és confiat a un centre de protecció, a una família extensa (aquella amb la qual hi ha una relació de parentiu per consanguinitat o afinitat) o aliena (família acollidora) perquè hi convisqui, els quals han de vetllar pel desenvolupament integral de la seva personalitat. Les persones que reben un infant en acolliment n'exerceixen la guarda i tenen l'obligació de tenir-ne cura. En el cas de l'acolliment en centre, se'n confia la guarda al director o directora del centre.

Adopció

Mesura protectora que comporta la creació d'un vincle jurídic de filiació, mitjançant el qual es pren com a fill/a un infant que no ho és biològicament, amb ple sotmetiment a la legislació internacional, del país d'origen del nen o nena i de la pròpia, en el cas de l'adopció internacional, o bé exclusivament conforme a la legislació pròpia en el cas d'adopció nacional i amb subjecció a un procediment administratiu o judicial reglat.

Atenció immediata

Mesura cautelar que s'adopta quan estan pendents de confirmar alguns elements requerits per acordar el desemparament. Implica l'assumpció de la guarda de l'infant o l'adolescent, però no la tutela.

↳ Dispositiu d'Atenció Immediata

Dispositiu que actua de porta d'entrada al sistema de protecció per als infants i joves que migren sols i soles. En aquest espai s'hi fa la identificació i un primer reconeixement sanitari, i se'ls ofereix roba neta, menjar, suport psicològic i un espai per descansar i comunicar-se amb la família. L'estada en aquest centre és curta.

Centre d'Acolliment

Servei residencial d'estada temporal per a infants i adolescents de 0 a 18 anys que es troben en situació o risc de desemparament i que requereixen una atenció més específica mentre s'elabora un estudi diagnòstic de la seva situació personal, familiar i social i del seu entorn.

Centre d'Emergència / Servei de Protecció d'Emergència

Tipologia de centre creat per acollir els infants i joves que migren sols i soles. L'estada en aquest centre és de setmanes i hi tenen lloc les primeres entrevistes amb més profunditat amb els equips educatius, així com les primeres classes d'alfabetització i activitats de familiarització amb l'entorn.

Centre de Justícia Juvenil

Servei residencial que respon a una mesura privativa de llibertat per sentència judicial que obliga l'infant o jove a quedar internat o internada. Cada persona disposa d'un programa individualitzat que inclou les activitats educatives i/o de tractament que ha de dur a terme. Els programes d'intervenció poden ser generals, destinats a tota la població internada, o d'actuació especialitzada, només per a aquells i aquelles que tenen problemàtiques determinades.

Centre de Primera Acollida i Atenció Integral

Tipologia de centre creat per acollir els infants i joves que migren sols i soles. En aquest centre s'aprofundeix en l'alfabetització, es desenvolupen activitats que connecten els joves amb el municipi on es troben per mitjà de voluntariats o altres activitats, i els joves també participen en formacions periòdiques orientades a l'àmbit laboral o s'escolaritzen, si s'escau.

Centre Residencial d'Acció Educativa (CRAE)

Servei residencial per a la guarda i l'educació d'infants i adolescents (de 0 a 18 anys) sota la tutela de l'Administració de la Generalitat de Catalunya, a qui s'ha separat provisionalment de la seva família, que es troben en una situació

de desemparament, mentre s'aborden les seves necessitats per afavorir-ne el retorn amb la seva família, per a l'acolliment en família extensa o aliena, o per a l'adopció.

Centre Residencial d'Educació Intensiva (CREI)

Servei residencial d'estada limitada que disposa de mesures estructurals de protecció per donar resposta a les necessitats educatives i assistencials específiques d'adolescents i joves (de 12 a 18 anys) tutelats i tutelades per l'Administració de la Generalitat de Catalunya que presenten alteracions conductuals que requereixen una especialització tècnica alternativa en la seva cura i atenció.

Desemparament

Situació que es dona quan manquen les persones a les quals correspon per llei exercir les funcions de guarda, quan estan impossibilitades per exercir-les o quan les exerceixen amb perill greu per a l'infant o l'adolescent. El desemparament també es dona quan es detecta qualsevol forma d'incompliment o exercici inadequat dels deures de protecció que estableixen les lleis per a la guarda, o quan manquin els elements bàsics per al desenvolupament integral de la seva personalitat. Es dona també quan l'infant o adolescent presenta signes de maltractaments físics o psíquics i d'abusos sexuals o d'altres tipus.

Emigrant

Persona que du a terme un procés migratori, és a dir, que marxa d'un territori per establir-se en un altre.

Guarda

Responsabilitat que assumeix una persona o institució de vetllar per un infant o adolescent, tenir-lo en companyia seva, alimentar-lo, educar-lo i procurar-li una formació integral. És transitòria i no comporta un càrrec tutelar. Pot ser sol·licitada pels pares, mares o persones tutores quan, per circumstàncies greus, no poden fer-se'n càrrec. D'altra banda, l'administració titular de la tutela pot delegar la guarda a una família o a un centre. La **guarda judicial** és assumida per l'entitat pública competent quan així ho acordi el jutge o jutgessa en els casos en què legalment sigui procedent.

Inclusió social

Procés que garanteix que totes les persones tenen les oportunitats i els recursos necessaris per participar completament en la vida econòmica, social i cultural, i per gaudir d'unes condicions de vida i benestar que es consideren normals a la societat en què viuen. Una societat inclusiva disposa i habilita mecanismes per garantir els drets humans, la dignitat i la ciutadania activa de tothom qui en forma part.

Immigrant

Persona que ha dut a terme un procés migratori i s'estableix en un territori.

Immigrat, immigrada

Relatiu a la població que ha fet un procés migratori i s'ha establert en un territori.

Infant, adolescent o jove migrat/ada sol/a o no acompanyat/ada

Nenes, nens, nois i noies que fan els processos migratoris separats dels progenitors i d'altres parents i no estan sota la cura d'un adult al qual, per llei o per costum, li correspon aquesta responsabilitat.

Integració social

D'acord amb la Comissió Europea, la integració és un procés bidireccional i dinàmic d'encaix mutu per part de totes les persones immigrades i de les residents dels estats membres. Tanmateix, aquí aquest és un concepte que socialment s'utilitza sovint com a sinònim d'*assimilació* i per aquest motiu és preferible no emprar-lo. Es recomana utilitzar el terme *inclusió*.

Interculturalitat

Perspectiva d'abordatge de la transformació social que es basa en tres principis: l'objectiu d'inclusió de totes les persones d'una societat; el coneixement, reconeixement i aprofitament de la diversitat, i el foment de la interacció positiva entre tots els seus membres.

Itinerari de Protecció Individualitzat

L'itinerari de Protecció Individualitzat (IPI) està destinat a protegir l'adolescent i el/la jove oferint-los un acompanyament en la inserció laboral i d'habitatge per garantir una preparació progressiva per a la independència personal, d'acord amb les necessitats formatives i d'inclusió social i laboral de cada adolescent.

Kafala

Institució pròpia dels països musulmans que té com a finalitat protegir els infants que es troben en situació de desemparament. És diferent de l'adopció, la qual no es recull en els ordenaments jurídics musulmans, i no crea cap vincle jurídic de filiació o de parentiu entre l'infant i la família que l'acull.

MENA

Acronim de *menor estranger/a no acompanyat/ada*. Fa referència a nenes i nens estrangers que fan els processos migratoris soles i sols. Atès que és un terme estigmatitzat, convé substituir-lo per *infants o joves migrats sols o soles, sense referents familiars o sense referents adults*.

Mentor/mentora

Persona que fa tasques de suport i d'acompanyament a infants i adolescents migrats sols, perquè coneguin i creïn vincles amb les persones i entitats de la societat d'acollida, per contribuir a construir el seu projecte de vida i, alhora, perquè adquireixin competències lingüístiques i laborals.

Migrant

Persona que està fent un procés migratori.

Polítiques d'inclusió

Mesures que promouen la participació plena de les persones estrangeres en la societat, en un marc de convivència d'identitats i cultures diverses.

Potestat parental / pàtria potestat

Funció que han d'exercir els progenitors de manera conjunta, o un d'ells amb el consentiment de l'altre, en benefici dels fills i filles menors d'edat no emancipats, que comporta vetllar per ells i elles i tenir-ne cura, convida-hi, alimentar-los i educar-los, procurar-los una formació integral, representar-los legalment i administrar els seus béns.

Racisme

Doctrina que, sobre la base d'uns fenotips determinats, propugna la inferioritat d'unes races o ètnies humanes respecte d'altres i en virtut de la qual se'n justifica la discriminació, la segregació social, l'explotació econòmica, etc.

Refugiat, refugiada

Persona que es troba fora del seu país d'origen perquè té un temor fundat de persecució per motius de raça, religió, nacionalitat, pertinença a un grup social determinat o opinions polítiques (Convenció de Ginebra de 1951).

Sensellarisme

Situació d'una persona que no disposa de les condicions mínimes d'habitatge per viure amb dignitat. Terme que deriva del concepte *sensellar*.

Servei d'Acompanyament Especialitzat per a Joves Tutelats i Extutelats (SAEJ)

Servei destinat a prevenir i/o pal·liar la situació de risc de joves entre 16 i 20 anys, tutelats/des i extutelats/des, amb l'objectiu d'assolir la seva inclusió sociolaboral i fomentar la seva autonomia i emancipació.

Servei de pis assistit

Servei d'habitatge de caràcter assistencial i educatiu per a adolescents i joves a partir dels 16 anys amb mesura d'acolliment simple en institució. És un servei

adreçat a aquells nois i noies amb un bon procés educatiu amb la voluntat d'oferir-los un acompanyament per a la seva autonomia personal i la seva inserció sociolaboral. Aquesta tipologia de recurs residencial es pot allargar fins als 21 anys (i excepcionalment, fins als 23 anys) mitjançant una mesura assistencial o la vinculació del noi o noia a algun programa de l'Àrea de Suport als Joves Tutelats i Extutelats (ASJTET).

Tràfic d'éssers humans

Acció de captar, transportar o acollir persones, sovint aprofitant-se d'una situació de vulnerabilitat, per mitjà de l'amenaça, l'engany, l'ús de la força o el pagament a algú amb autoritat sobre les víctimes, amb la finalitat d'explotar-les i obtenir-ne beneficis econòmics.

Tutela

La tutela és una figura jurídica que supleix la potestat parental per als infants i adolescents que no tenen la majoria d'edat i que no tenen ningú que l'exerceixi sobre ells o per a aquells i aquelles que estiguin en situació de desemparament, perquè els seus progenitors no els proporcionen els elements bàsics per al seu desenvolupament.

Vulnerabilitat

Condicció en què una persona té més risc i és susceptible de ser ferida o afectada físicament o moralment i de patir un perjudici per una situació determinada.

Xenofòbia

Actituds, prejudicis o conductes que rebutgen, exclouen i menyspreen altres persones pel fet de ser estrangeres.

Recursos

Qualsevol persona que trobi als mitjans de comunicació una representació o un contingut que consideri inadequat o estigmatitzant pel que fa a la infància i l'adolescència tutelada i al jovent en situació de vulnerabilitat es pot adreçar a les institucions següents:

Consell de l'Audiovisual de Catalunya

Les persones usuàries dels mitjans audiovisuals es poden adreçar al Consell de l'Audiovisual de Catalunya (CAC) per expressar les seves queixes, opinions, suggeriments o consultes, ja sigui en relació amb la programació o la publicitat de qualsevol ràdio o televisió, pública o privada, o amb continguts audiovisuals difosos per internet.

Enllaç: www.cac.cat, clicant a l'apartat "[Presenta una queixa](#)"

Consell de la Informació de Catalunya

La ciutadania pot adreçar al Consell de la Informació de Catalunya (CIC) del Col·legi de Periodistes de Catalunya les seves queixes en relació amb la programació o la publicitat de qualsevol mitjà de comunicació.

Enllaç: <https://fcic.periodistes.cat/>, clicant a l'apartat "[Presentar una queixa online](#)"

Marc normatiu bàsic

DRETS DE LA INFÀNCIA I L'ADOLESCÈNCIA

Dret superior de l'infant

El dret superior de l'infant ha de ser la consideració primordial en totes les accions que el concerneixen. Els estats han d'assegurar als infants la protecció i l'atenció necessàries per al desenvolupament de llur personalitat i per a llur benestar en el context familiar i social.

Article 3 de la Convenció sobre els Drets de l'Infant
Observació general núm. 6 del Comitè dels Drets de l'Infant de les Nacions Unides sobre el tracte dels menors no acompanyats i separats de la seva família fora del seu país d'origen

Articles 17 i 40 de l'Estatut d'autonomia de Catalunya
Articles 5, 32 i 64 de la Llei 14/2010, dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència

Dret a la no-discriminació

Els infants i els adolescents tenen dret a no patir cap mena de discriminació, independentment de la raça, el color, el sexe, la llengua, la religió, l'opinió política o d'altra mena, l'origen nacional, ètnic o social, la posició econòmica, la discapacitat, el naixement o qualsevol altra condició de l'infant, dels seus pares o dels seus tutors legals. Els estats han de prendre les mesures adequades per assegurar la seva protecció contra tota classe de discriminació o càstig per la seva condició, les activitats, les opinions expressades o les creences dels seus pares, tutors legals o familiars de l'infant.

Article 2 de la Convenció sobre els Drets de l'Infant
Observació general núm. 6 del Comitè dels Drets de l'Infant de les Nacions Unides

Article 80 de la Llei 22/2005, de la comunicació audiovisual de Catalunya

Article 3 de la Instrucció del CAC (2007) sobre la infància i l'adolescència
Criteri 12 i annex F del Codi Deontològic del Col·legi de Periodistes de Catalunya

Dret a l'accés a la informació

Els infants i els adolescents tenen dret a cercar, rebre i utilitzar la informació adequada a llur edat i condicions de maduresa, procedent de diverses fonts nacionals i internacionals, especialment la que té per finalitat promoure el seu benestar social, espiritual i moral, i la seva salut física i mental. Els pares i les mares, els titulars de la tutela o de la guarda i els poders públics han de vetllar perquè la informació que rebin els infants i els adolescents sigui veraç, plural i

respectuosa amb els principis constitucionals i perquè no sigui perjudicial per a ells i elles, especialment quan hi poden accedir mitjançant les tecnologies de la informació i la comunicació.

Els estats han de promoure que els mitjans de comunicació difonguin informació i materials informatius que siguin beneficiosos socialment i culturalment per a l'infant, i que afavoreixin objectius educatius. Han de promoure la cooperació internacional en la producció, l'intercanvi i la difusió d'aquesta informació. Han d'encoratjar els mitjans de comunicació perquè dediquin una atenció especial a les necessitats lingüístiques de l'infant que pertany a un grup minoritari o que sigui indígena.

Article 17 de la Convenció sobre els Drets de l'Infant
Articles 32 i 64 de la Llei 14/2010, dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència
Article 3 de la Instrucció del CAC (2007) sobre la infància i l'adolescència

Dret a ésser escoltat i escoltada

Els estats membres han d'assegurar al nen i la nena amb capacitat de formar-se un judici propi el dret a manifestar la seva opinió en tots els assumptes que l'afectin. Les seves opinions han de ser tingudes en compte segons la seva edat i maduresa en l'àmbit familiar, escolar, social, mediàtic, etc. Amb aquesta finalitat, l'infant ha de tenir especialment l'oportunitat de ser escoltat en qualsevol procediment judicial o administratiu que l'afecti, bé directament, bé per mitjà d'un o una representant o d'una institució adequada, d'acord amb les normes vigents. En l'exercici del dret d'ésser escoltat o escoltada s'han de respectar les condicions de discreció, intimitat, seguretat, recepció de suport, llibertat i adequació de la situació.

Article 12 de la Convenció sobre els Drets de l'Infant
Observació general núm. 12 del Comitè dels Drets de l'Infant de les Nacions Unides
Article 7 de la Llei 14/2010, dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència

Dret a la llibertat d'expressió

Els infants i els adolescents tenen dret a la llibertat d'expressió en els termes que estableix la llei. Els límits a aquesta llibertat d'expressió són la protecció de la intimitat i la imatge de l'infant o adolescent mateix, el respecte als drets o la reputació d'altres, la protecció de la seguretat nacional o l'ordre públic. Aquest dret inclou la llibertat de buscar, rebre i difondre informacions i idees de tot tipus, sense consideració de fronteres i per qualsevol mitjà. El seu dret a la llibertat d'expressió s'estén especialment a la publicació i difusió de llur opinions, l'edició i producció de mitjans de difusió, i l'accés als ajuts que les administracions públiques estableixin per fomentar aquest dret.

Article 12 de la Convenció sobre els Drets de l'Infant
Observació general núm. 12 del Comitè dels Drets de l'Infant de les Nacions Unides
Article 7 de la Llei 14/2010, dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència

CAUSES DE DESEMPARAMENT

Les situacions de desemparament poden ser diverses: abandonament, maltractament físic o psíquic, abús sexual, explotació, maltractament prenatal, subministrament de drogues, estupefaents o altres substàncies, inducció a la mendicitat, la delinqüència o la prostitució, desatenció greu o cronicada, violència masclista, entre d'altres, així com les situacions de risc que posin en perill la seguretat de l'infant o l'adolescent o que impedeixin els elements bàsics per al desenvolupament integral de la seva personalitat. La resolució de desemparament comporta l'assumpció immediata de les funcions tutelars sobre l'infant o l'adolescent.

Article 103 de la Llei 14/2010, dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència

PROTECCIÓ DAVANT EL DESEMPARAMENT

Un infant privat temporalment o permanentment del seu entorn familiar o quan per al seu interès primordial no es pugui permetre que hi romanguí, té dret a la protecció i l'ajuda especials dels estats membres, que han de garantir una atenció alternativa a aquest infant. Aquesta atenció pot comprendre, entre d'altres, l'acolliment familiar, la *kafala* de la llei islàmica, l'adopció o, si fos necessari, l'entrada a institucions apropiades per a l'atenció de l'infant. En considerar les solucions s'ha de prestar una especial atenció al fet que és desitjable que l'infant continuï la seva educació en el seu propi medi ètnic, religiós, cultural i lingüístic. Una situació especialment vulnerable és la dels infants i adolescents migrats no acompanyats i separats de la seva família.

A Catalunya li correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria de protecció de la infància i l'adolescència.

Article 20 de la Convenció sobre els Drets de l'Infant

Apartats 3 i 4 de l'article 166 de l'Estatut d'autonomia de Catalunya

Observació general núm. 6 del Comitè dels Drets de l'Infant de les Nacions Unides

PROTECCIÓ DE LA INFÀNCIA I L'ADOLESCÈNCIA ALS MITJANS DE COMUNICACIÓ SOCIAL

Els mitjans de comunicació social han de tractar amb una cura especial qualsevol informació que afecti els infants o els adolescents, i no poden difondre el nom, la imatge o les dades que en permetin la identificació en els casos en què, amb el consentiment o sense el consentiment de llurs pares o tutors, en puguin quedar afectats l'honor, la intimitat o la imatge, i, d'una manera particular, si apareixen o poden aparèixer com a víctimes, testimonis o inculpats amb relació a la comissió d'accions il·legals. Tampoc no es poden divulgar les dades relatives a la filiació d'infants i adolescents acollits o adoptats.

A Catalunya, l'Administració de la Generalitat i, si escau, el Consell de l'Audiovisual de Catalunya, han de procurar que la premsa, els serveis de ràdio i televisió i la resta de mitjans de comunicació social dediquin als infants i als adolescents una atenció educativa especial, i han de garantir l'exclusió de continguts que en puguin perjudicar seriosament el desenvolupament físic, mental o moral, en particular, de continguts sexistes, pornogràfics, de violència gratuïta o que fomentin la intolerància o en degradin la imatge. Els continguts susceptibles de perjudicar el desenvolupament físic, mental o moral d'infants i adolescents, i en concret, els qualificats com a no recomanats per a menors de 18 anys, no es poden emetre entre les 6 hores i les 22 hores i han de ser objecte d'advertiment acústic i visual sobre llur contingut.

Article 17 i 29 de la Convenció sobre els Drets de l'Infant

Articles 9 i 81 de la Llei 22/2005, de la comunicació audiovisual de Catalunya

Article 64 de la Llei 14/2010, dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència

Articles 3 i 14 de la Instrucció del CAC (2007) sobre la infància i l'adolescència

Article 7 de la Llei de l'Estat 7/2010, general de la comunicació audiovisual

Article 6 bis de la Directiva (UE) 2018/1808 del Parlament Europeu i del Consell

Criteri 11 del Codi Deontològic del Col·legi de Periodistes de Catalunya

Principis 4 i 6 del Codi Deontològic de la Federació de Associacions de Periodistes d'Espanya

Documentació de referència

AGENCIA GLOBAL DE NOTICIAS, UNICEF (2008). [Manual de niñez y periodismo. Un aporte para el trabajo periodístico comprometido](#)

AGUILAR, T (2001). [Ojos bien cerrados. Manual de tratamiento periodístico para los casos de explotación sexual de personas menores de edad.](#)

BBC (2016). [Editorial Guidelines: Section 9: Children and Young People as Contributors.](#)

CATALUNYA. [Estatut d'autonomia de Catalunya](#)

CATALUNYA. [Llei 22/2005, de 29 de desembre, de la comunicació audiovisual de Catalunya](#)

CATALUNYA. [Llei 14/2010, del 27 de maig, dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència](#)

CHILD RIGHTS INTERNATIONAL NETWORK (2019). [The CRIN Code.](#)

COL·LEGI DE PERIODISTES DE CATALUNYA (2016). [Codi Deontològic.](#)

COMITÈ D'ÈTICA DELS SERVEIS SOCIALS DE CATALUNYA (2019). [El tractament mediàtic a les xarxes de la informació de les persones en situació de vulnerabilitat.](#)

COMITÈ DELS DRETS DE L'INFANT (2005). [Observación general nº 6. Trato de los menores no acompañados y separados de su familia fuera de su país de origen.](#)

COMITÈ DELS DRETS DE L'INFANT (2009). [Observación general nº 12. El derecho del niño a ser escuchado.](#)

CONSELL DE L'AUDIOVISUAL DE CATALUNYA (2001). [Recomanacions sobre el tractament informatiu de les tragèdies personals.](#)

CONSELL DE L'AUDIOVISUAL DE CATALUNYA (2007). [Instrucció general sobre protecció de la infància i l'adolescència, senyalització orientativa i dret a la informació de les persones usuàries dels serveis de televisió](#)

CONSELL DE L'AUDIOVISUAL DE CATALUNYA (2009). [Recomanacions sobre la participació dels menors d'edat en els programes de televisió.](#)

CONSELL DE L'AUDIOVISUAL DE CATALUNYA (2010). [Recomanacions sobre el tractament de la violència masclista als mitjans de comunicació.](#)

CONSELL DE L'AUDIOVISUAL DE CATALUNYA (2013). [Mitjans de comunicació i adopció. Consideracions sobre el tractament informatiu de l'adopció.](#)

CONSELL DE L'AUDIOVISUAL DE CATALUNYA (2014). [Com informar dels maltractaments infantils. Manual d'estil per a mitjans de comunicació.](#)

CORPORACIÓ CATALANA DE MITJANS AUDIOVISUALS. [Llibre d'estil. Manual d'ús. Epígrafs 2.3.3.1 i 2.3.3.2](#)

ESPANYA. [Constitució espanyola.](#)

ESPANYA. [Llei 7/2010, de 31 de març, general de la comunicació audiovisual.](#)

ESPANYA. [Llei Orgànica 8/2015, de 22 de juliol, de modificació del sistema de protecció a la infància i l'adolescència.](#)

EUROPA. [Directiva UE 2018/1808 del Parlament Europeu i del Consell, de 14 de novembre, per la qual es modifica la Directiva 2010/13/UE](#)

FEDERACIÓ D'ASSOCIACIONS DE PERIODISTES D'ESPANYA (2017). [Código Deontológico.](#)

FEDERACIÓ INTERNACIONAL DE PREMSA (FIP) (2002). [Restituir los derechos de la infancia.](#)

GENERALITAT DE CATALUNYA (2019). [Acord per a un debat responsable sobre immigració i contra el racisme i la xenofòbia](#)

GENERALITAT DE CATALUNYA –DEPARTAMENT DE TREBALL, AFERS SOCIALS I FAMÍLIES– DGAIA (2009). [El dret de l'infant a ser escoltat.](#)

GENERALITAT DE CATALUNYA –DEPARTAMENT DE TREBALL, AFERS SOCIALS I FAMÍLIES– DGAIA (2016). [El benestar subjectiu dels adolescents tutelats a Catalunya.](#) Col. Papers, 29.

GENERALITAT DE CATALUNYA –DEPARTAMENT DE TREBALL, AFERS SOCIALS I FAMÍLIES– DGAIA (2017). [Quins són els perfils dels joves tutelats per la DGAIA?.](#) Col·lecció Infància i adolescència, 11.

OBSERVATORIO DE LA INFANCIA EN ANDALUCÍA (2008). [Marco legal y deontológico relativos a la protección de la infancia y la adolescencia en los medios de comunicación.](#)

NACIONS UNIDES (1989). [Convenció sobre els Drets de l'Infant.](#) [Resum en català no oficial de la Convenció publicat per la DGAIA.]

NACIONS UNIDES (2010). [Directrices sobre las modalidades alternativas de cuidado del niño.](#)

NACIONS UNIDES. [Comité dels Drets de l'Infant](#)

RADIOTELEVISIÓN ESPAÑOLA. [Manual de Estilo: 5.2. Niños y adolescentes.](#)

SAVE THE CHILDREN (2018). [Los más solos.](#)

SERVICIO SOCIAL INTERNACIONAL (2017). [Niños y niñas en situación de migración: De la protección a una solución sostenible.](#)

SÍNDIC DE GREUGES (2018). [La situació dels infants migrants sense referents familiars a Catalunya.](#)

SÍNDIC DE GREUGES (2019) [El tractament informatiu dels infants en els mitjans de comunicació.](#)

SOS RACISME (2018). [Invisibles. L'estat del racisme a Catalunya. Informe 2018.](#)

UNICEF, MEDIA WISE, INTERNATIONAL FEDERATION OF JOURNALISTS (2010). [The Media and Children's Rights.](#)

UNICEF (2003). [Reporting Guidelines.](#)

UNICEF. [Guidelines for journalists reporting on children.](#)

UNICEF HONDURES. [Manual de periodismo e infancia.](#)

UNICEF URUGUAI (2012). [Guía: Periodismo de calidad para la cobertura y protección de los derechos de niños, niñas y adolescentes.](#)

Entitats impulsores i aportacions

ENTITATS IMPULSORES

Col·legi de Periodistes de Catalunya

Consell de l'Audiovisual de Catalunya

Generalitat de Catalunya (Departament de Treball, Afers Socials i Famílies, Secretaria d'Infància, Adolescència i Joventut, i Secretaria d'Igualtat, Migracions i Ciutadania)

ENTITATS QUE HAN PARTICIPAT EN L'ELABORACIÓ DE LES RECOMANACIONS

Casa Amaziga de Catalunya

Col·legi d'Educahores i Educadors de Catalunya

Col·legi Oficial de Psicologia de Catalunya

Consell Nacional de la Joventut de Catalunya

Creu Roja de Catalunya

Migra Studium

Programa BCN Interculturalitat de l'Ajuntament de Barcelona

Síndic de Greuges

Tot Raval

Xenomedia

**Consell
de l'Audiovisual
de Catalunya**

**Generalitat de Catalunya
Departament de Treball,
Afers Socials i Famílies**

**Col·legi
de Periodistes
de Catalunya**
